

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet torsdag den 20. maj 2010 kl. 14.00 fremsendes til orientering Samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende Rådsmøde (konkurrenceevne - forskningsdelen) den 25.-26. maj 2010.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

19. maj 2010

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-082544
Dok nr. 1358944
Side 1/1

**Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning)
den 25.-26. maj 2010.**

Forskningsdelen:

Punkt 1: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EU jordobservationsprogrammet (GMES) og dets første operationelle aktiviteter (2011-2013)	2
Punkt 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af flere medlemsstater.....	5
Punkt 3: Bidrag til forberedelse af Det Europæiske Råd den 17. juni 2010	10
Punkt 4: Udvikling af en bedre styring og organisering af det europæiske forskningsrum: nyt mandat for CREST	14
Punkt 5: Udkast til rådskonklusioner om et innovativt Europa: bidrag fra Konkurrenceevnerådet til det planlagte arbejde med en EU forsknings- og innovationsplanen	17
Punkt 6: Europa-Kommissionens meddelelse om simplificering af deltagelse i rammeprogrammer	19
Punkt 7: Næste skridt hvad angår ITER	24
Punkt 8: Det europæiske forskningsrums sociale dimension – videnskab mod fattigdom og social udstødelse	32
Punkt 9: Fremtidig udvikling af det europæiske forskningsrum	35

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-082544
Dok nr. 1358944
Side 1/36

Punkt 1: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EU jordobservationsprogrammet (GMES) og dets første operationelle aktiviteter (2011-2013).

KOM (2009) 223 endelig

Generel indstilling.

1. Resumé

Formålet med forordningen er at etablere et retsgrundlag for EF's finansiering af de første operationelle GMES-aktiviteter i 2011-2013 ved et EU jordobservationsprogram og at udstikke rammer for implementeringen af GMES i samme periode.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security) er et miljø- og klimamonitoreringsprojekt, der koordineres af EU. GMES skal forbedre adgangen til data og information om de fysiske, kemiske og biologiske systemer og danne grundlag for en forbedret overvågning af vores miljø. GMES-tjenesterne vil være et vigtigt redskab til f.eks. understøttelse af biodiversitet, overvågning af økosystemer og afbødning og tilpasning til klimaændringer og skal sikre et bedre grundlag for national, international og global lovgivning om miljø og klimaforandringer. Samtidig vil GMES give adgang til præcise data vedr. sikkerhedsspørgsmål eksempelvis grænseovervågning og natur- og menneskeskabte katastrofer.

På rådsmødet den 25. - 26. maj 2010 forventes Rådet at bakke op om en generel indstilling med henblik på forordningens vedtagelse.

2. Baggrund

GMES er et miljø- og klimaovervågningsprojekt, der koordineres af EU. GMES bygger både på jord- og rumbaserede data. De indsamlede data indgår i informationstjenester, der skal gøre det muligt at forvalte miljøet, naturressourcerne og biodiversiteten mere effektivt. Samtidig skal GMES overvåge oceanernes tilstand og atmosfærens kemiske sammensætning, hvilket er to vigtige faktorer bag klimaforandringer. GMES skaber dermed et bedre grundlag for at reagere på natur- og menneskeskabte katastrofer.

Udviklingsfasen af GMES finansieres med midler fra det syvende rammeprogram (FP7) og fra den Europæiske Rumorganisation (ESA). Dette omfatter både udvikling og præoperation af en række tjenester inden for land-, hav- og atmosfæreovervågning samt beredskabstjenester, og udvikling af første fase af rumsegmentet, som består af en række GMES-satellitter benævnt "Sentinel'er".

GMES er nu så langt fremme, at visse tjenester inden for få år er parate til at gå i drift. Der er således behov for at fastlægge et retsgrundlag for EF's finansiering af de første egentlige operationelle GMES-tjenester i perioden 2011-2013 med midler uden for forskningsbudgettet.

Forordningen har til formål at sikre dette retsgrundlag og dermed opstart af en operationel fase for GMES i indeværende finansielle ramme for EU budgettet.

Forordningen skal sikre midler til drift af tjenester i perioden 2011-2013 og har fokus på dataadgang, infrastrukturoperationer og tjenesteudbygning.

Der er tale om tjenester inden for monitorering og overvågning af hav, land og atmosfære samt bidrag til katastrofeberedskab, sikkerhedstjenester og monitorering af klimaforandringer.

Et fuldt udviklet EU GMES program ventes på plads i den næste flerårige finansielle ramme (fra 2014).

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen anfører i forslaget, at forordningen skal etableres under henvisning til traktaten om oprettelse af det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 157 stk. 3 (Lissabontraktatens artikel 173 stk. 3). Forordningen skal vedtages efter proceduren i TEF artikel 251 (Lissabontraktatens artikel 294) om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Når det gælder jordobservationstjenester med europæisk (eller endog global) dækning, såsom fælleseuropæiske arealdækketjenester, beredskabskort og tematiske landovervågningskort i begrænset geografisk målestok, kan medlemsstaterne ikke i tilstrækkelig grad nå målet for den foreslåede aktion, da bidragene fra de forskellige medlemsstater skal samles på europæisk plan. Aktionerne kan således bedre tilvejebringes af Fællesskabet, og regeringen vurderer derfor, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at fastlægge retsgrundlaget for et EU GMES-program og EF's finansiering af de første operationelle GMES-aktiviteter (2011-2013). Der er behov for investeringer for at lancere operationelle tjenester baseret på de prototyper, der er udviklet gennem forskningsaktiviteterne med henblik på fælleseuropæisk dækning og stabil drift med kortest mulige responstider. Eksempelvis tjenester til overvågning af luftforurening eller kontrol af vand.

Der lægges i forordningsforslaget op til en fællesskabsfinansiering på 107 mio. euro i perioden 2011 – 2013 ved omfordeling af det allerede vedtagne budget.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget) har vedtaget betænkning om forslaget den 17. marts 2010.

Parlamentet finder, at fordelene ved GMES til fulde berettiger offentlig finansiering. GMES vil forbedre monitoreringen af miljø og klima og vil samtidig skabe grobund for vækst i jordobservationssektoren.

Parlamentet er tvivlende overfor hvorvidt det foreslåede budget på 107 mio. euro er tilstrækkeligt til at sikre, at data og tjenester kan stå til rådighed pålideligt og kontinuerligt. Parlamentet har argumenteret for, at budgettet til forordningen øges med henblik på at fremskynde opbygningen af rumkomponenten.

Således er der i forordningsteksten åbnet op for muligheden for at finde flere midler til at realisere målsætningerne i forordningen. En evt. forøgelse af budgettet skal findes inden for de samlede finansielle rammer.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Kommissionens forslag til forordning har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Kommissionens forslag til forordning har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Kommissionen lægger i forordningsforslaget op til en fællesskabsfinansiering på 107 mio. euro i perioden 2011-2013 ved omfordeling af det allerede vedtagne budget.

Danmark betaler ca. 2 pct. af EU 's udgifter, svarende til en indirekte dansk udgift på ca. 2,1 mio. euro (ca. 16 mio. kr.) i perioden. Fællesskabets finansielle bidrag tages fra de budgetbevillinger, der allerede er afsat inden for det erhvervspolitiske område til konkurrenceevne, erhvervs politik, innovation og iværksætterånd.

9. Høring

Forordningen har været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning i august 2009 (grundnotat), januar 2010 (rammenotat) samt april 2010.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forordningen, der skal danne bro mellem opbygningsfasen og den operationelle fase af GMES, og som endvidere sikrer etablering af et retsgrundlag for et EU GMES-program i næste finansielle ramme (2014 – 2020).

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der er generel enighed blandt medlemslandene om fordelene ved gennemførelsen af forordningen. Forhandlingerne om forordningsteksten, som har varet 9 måneder, har resulteret i et kompromis, der får opbakning af samtlige lande.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med rådsmødet (Konkurrenceevne - forskningsdelen) den 1. – 2. marts 2010.

Punkt 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af flere medlemsstater.

KOM (2009) 610 endelig

- Politisk enighed

1. Resumé

Formålet med Kommissionens forslag, der har den gamle EF-traktats artikel 169 som retsgrundlag (artikel 185 i den nye Lissabontraktat), er at sikre Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen til støtte for den bæredygtige udvikling i regionen.

Med henblik på at styrke koordinationen på tværs af de mange nationale programmer og aktiviteter, og dermed modvirke fragmentering, er der behov for en indsats på fællesskabsplan i Østersøregionen, for at de omkringliggende lande i fællesskab kan varetage Østersøens komplekse miljømæssige udfordringer. På den baggrund har Kommissionen forelagt sit forslag til det fælles forsknings- og udviklingsprogram BONUS-169.

På rådsmødet den 1. – 2. marts 2010 gav Kommissionen en foreløbig status for forhandlingerne. Der lægges op til, at forslaget vedtages på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

2. Baggrund

Østersøens økosystem, der er et halvt indesluttet europæisk indhav, er et af verdens største brakvands-områder og påvirkes i dag massivt af mange naturlige og menneskeskabte faktorer. Disse faktorer har i alvorlig grad forringet Østersøens kapacitet til på et bæredygtigt niveau at tilvejebringe de varer og tjenesteydelser, som mennesker er direkte eller indirekte afhængige af.

Dette har kritisk betydning for hele Østersøregionen og Det Europæiske Fællesskab i det hele taget. I de kommende årtier forudsiges de globale (klima)forandringer og de langsigtede og vidtrækkende påvirkninger at blive værre, hvilket vil øge presset på Østersøsystemet.

Bæredygtige løsninger på miljøproblemer og udvikling og gennemførelse af en økosystembaseret tilgang i Østersøen kræver ny videnskabelig viden, der belyser, hvordan det ekstremt komplekse Østersøsystem opfører sig, og hvordan samspillet med de mange naturlige og menneskeskabte faktorer foregår. Selv om der foregår mange forskningsaktiviteter i Østersøregionen, er disse bestræbelser stadig for en stor dels vedkommende ukoordinerede, og der mangler en regional handlingsplan, der er aftalt i fællesskab. Som følge heraf bliver den indsats, som der ellers er så akut brug for med henblik på at klare de komplekse udfordringer i regionen, særdeles fragmenteret.

De tidligere støttede initiativer BONUS ERANET og ERA-NET PLUS har allerede ydet betydelige bidrag til en forbedret koordinering af havforskningen i Østersøen. Kommissionens forslag om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169) skal imidlertid forbedre effektiviteten og resultaterne af Østersøregionens fragmenterede miljøforsk-

ningsprogrammer og forskningstilgang ved at integrere forskningen i Østersøsystemet i et fælles program, der skal være samarbejdsbaseret, tværfagligt og målrettet, og til støtte for regionens bæredygtige udvikling.

Ved at samle alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen tager initiativet sigte på at opnå en bedre koordinering og et vedvarende samarbejde mellem disse landes forskningspolitikker og videnskabelige samfund med henblik på at håndtere de fælles udfordringer og bidrage til en fjernelse af hindringer mellem nationalt finansierede forskningsprogrammer. Deltagerlandene har desuden godkendt, at den europæiske økonomiske firmagrube Baltic Organisations Network for Funding Science (herefter BONUS-EØFG), som er beliggende i Helsinki, Finland, bliver den særlige gennemførelsesstruktur for BONUS-169.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget til BONUS-169 er baseret på Lissabontraktatens artikel 185, der åbner mulighed for Fællesskabets deltagelse i forskningsprogrammer, der iværksættes af flere medlemslande, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes til at gennemføre disse programmer.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Desuden nævnes BONUS-169 udtrykkeligt i Rådets beslutning nr. 2006/971/EF af 19. december 2006 om særprogrammet "Samarbejde" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) som et af fire potentielle artikel 169-initiativer til samordning af andre forskningsprogrammer end Fællesskabets.

Side 6/36

Forslaget skal vedtages ved den almindelige lovgivningsprocedure efter Lissabontraktatens artikel 188 og artikel 294.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver, at til trods for alle de bestræbelser, der er udfoldet for at afhjælpe fragmentering og dobbeltarbejde i Østersøforskningen, er der stadig brug for en styrket integration blandt nationalt finansierede forskningsaktiviteter for at løse de miljømæssige udfordringer, som Østersøregionen står over for, og som for en stor dels vedkommende er af tværnational karakter. De strategiske målsætninger for dette initiativ, nemlig integration af nationale miljøforskningsprogrammer for Østersøen med henblik på en omgående indsats mod miljøproblemerne i regionen og de mangler, der fører til fragmenteringen af indsatsen, kan ikke opfyldes af medlemslande, der handler alene.

Det ekstra tilskud, der skal ydes i medfør af artikel 169, skal 1) støtte tværtematisk finansiering, der er meget relevant i lyset af de reelle forskningsbehov, men som falder uden for de traditionelle finansieringsordninger, såsom projekter med en kombination af naturvidenskab, samfundsvidenskab, humaniora osv., 2) fremme udjævningen mellem øst og vest med hensyn til finansiering af forskning og udvikling, og 3) tilskynde nationale forskningsfinansieringsorganer til at deltage i en mere virkningsfuld fælles koordineret forvaltningsstruktur, der iværksættes til at overvåge forskningen i Østersøsystemet. Dette anerkendes i kraft af en stærk politisk opbakning og støtte fra de nationale regeringer i Østersølandene, Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet.

Det er regeringens vurdering, at de komplekse og grænseoverskridende aspekter af hele Østersøsystemet kræver et velkoordineret og effektivt forsknings- og ud-

viklingssamarbejde på tværs af Østersølandene, som vil bidrage afgørende til gennemførelsen af en bæredygtig udvikling i regionen til gavn for alle. Nærhedsprincippet vurderes således at være overholdt.

5. Formål og indhold

Kommissionens forslag til BONUS-169 er det sidste i rækken af de fire potentielle artikel 169-initiativer, som nævnes i FP7's særprogrammer "Samarbejde" og "Kapaciteter".

Formålet med forslaget er at sikre Fællesskabets deltagelse i et fælles forskningsprogram for Østersøen, der iværksættes af alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen (Danmark, Tyskland, Estland, Letland, Litauen, Polen, Finland og Sverige) til støtte for den bæredygtige udvikling i regionen. BONUS-169 vil give videnskabelige resultater, der kan befordre gennemførelsen af en økosystembaseret forvaltning i Østersøregionen og støtte udviklingen og gennemførelsen af formålstjenlige økosystembaserede love, regler, politikker og forvaltningsmetoder med henblik på bæredygtighed.

BONUS-169 vil integrere nationale forskningsprogrammer og aktiviteter i de otte Østersølande i et fælles forskningsprogram og navnlig støtte de forsknings- og miljørelaterede målsætninger for Østersøstrategien, strategien for havforskning og maritim forskning samt vandrammedirektivet.

For at nå målene for initiativet foreslår Kommissionen at gennemføre BONUS-169 i to faser: 1) en indledende strategisk fase på to år, hvori der skal oprettes egnede høringsplatforme for aktiv inddragelse af interessenter, udarbejdes en strategisk forskningsagenda og foretages en yderligere udvidelse og udformning af de præcise gennemførelsesbestemmelser; 2) Samt en gennemførelsesfase på mindst fem år, hvori der offentliggøres opslag for støtte til forskningsaktiviteter med henblik på strategisk målrettet finansiering af BONUS-169-projekter.

Kommissionen finder, at den tofasede tilgang vil gøre det muligt at mobilisere en bredere vifte af finansieringsorganer og at etablere en sammenhængende, politikdrevet og langsigtet forskningsagenda til støtte for en bæredygtig udvikling.

I forhold til gennemførelsesfasen vil BONUS-EØFG få ansvaret for at tildele, administrere, overvåge og rapportere om anvendelsen af Fællesskabets tilskud og medlemslandenes finansielle bidrag. Det Europæiske Fællesskab vil matche deltagerlandenes bidrag med op til et maksimum af 50 mio. EUR, hvilket bringer det samlede forventede budget for initiativet op på 100 mio. EUR. Det er Kommissionens intention, at deltagerlandenes finansielle bidrag og EF-tilskuddet vil blive forvaltet som en fælles pulje.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Den endelige udtalelse fra Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget) forventes at foreligge den 11. maj 2010.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

De budgetmæssige konsekvenser af dette tværgående forslag, hvad angår Fællesskabets tilskud til BONUS-169, er allerede beskrevet i retsgrundlaget for FP7 og i særprogrammet "Samarbejde" under FP7. EU vil maksimalt bidrage med 50 mio. EUR. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's samlede udgifter, svarende til en indirekte udgift på knap 1.0 mio. euro i perioden (7.5 mio. kr.).

Såfremt Danmark endelig beslutter sig for at deltage i BONUS-169 programmet, vil den danske finansielle andel blive afholdt inden for eksisterende nationale forskningsbevillinger, og i så fald forventeligt via Det Strategiske Forskningsråd. Pågældende råd fik i forbindelse med aftalen af 5. november 2009 om fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2010-2012 tildelt 55 mio. kr. til internationalt forskningssamarbejde på områder af strategisk betydning for Danmark.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at der etableres et BONUS-169 forsknings- og udviklingsprogram på EF-traktatens artikel 169 (Lissabontraktatens artikel 185), idet det tjener et vægtigt formål og vil udgøre et bærende element i realiseringen af EU's strategi for Østersøregionen.

Side 8/36

Regeringen finder, at netop videnskaben spiller en nøglerolle i forhold til at tage udfordringerne op og finde løsninger på miljøproblemerne i Østersøen. De komplekse og grænseoverskridende aspekter af hele Østersøsystemet kræver et velkoordineret og effektivt forsknings- og udviklingssamarbejde på tværs af Østersølandene, som vil bidrage afgørende til gennemførelsen af en bæredygtig udvikling i Østersøregionen til gavn for alle.

Regeringen finder desuden, at en fælles indsats vil modvirke fragmentering, styrke kapacitets- og ekspertiseopbygningen samt sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne, hvilket tilsammen vil bidrage til at realisere det fulde forsknings- og udviklingspotentiale. De resultater, som BONUS-169 forventeligt vil medføre, vil kunne bidrage væsentligt til langsigtede og virkningsfulde, tværnationale løsninger for Østersøregionen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Generelt er der stor tilslutning til et BONUS-169 forslag fra de deltagende medlemslande omkring Østersøen. Imidlertid har der været to væsentlige uoverensstemmelser i forhandlingerne mellem de deltagende medlemslande og Kommissionen. Dels Kommissionens krav om en reel "common pot", idet visse af de implicerede østersølande ikke har de retlige rammer, modsat Danmark, der tillader fordeling af midler til internationalt forskningssamarbejde, hvor der kan anvendes en fælles kasse uden garanti for national hjemtag. Dels et ønske fra østersølandenes side om at få garantier for, at implementeringsfasen følger lige efter identifikationen af den strategiske forskningsagenda for at sikre en hurtig og smidig overgang mellem de to faser.

Det reviderede forslag sikrer en hurtig og smidig overgang mellem de to faser. Endelig vil det forventeligt blive op til de deltagende parter at afgøre finansieringsstrukturen (dvs. anvendelse af en "common pot" eller ej).

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (konkurrenceevne – forskningsdelen) den 1.-2. marts 2010.

Punkt 3: Bidrag til forberedelse af Det Europæiske Råd den 17. juni 2010

- Information fra Kommissionen om dialogen med medlemsstaterne om nationale F&U mål i relation til Europa 2020 strategien for vækst og jobs.

- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 3. marts 2010 sin meddelelse om Europa 2020-strategien med forslag til EU's nye strategi for vækst og beskæftigelse til afløsning af Lissabon-strategien, der udløber i 2010.

Der blev på Det europæiske Råd den 25.-26. marts 2010 opnået enighed om strategiens hovedelementer samt de fem overordnede målsætninger, der skal være styrende for strategien. Der vil frem mod Det europæiske Råd i juni i EU især blive arbejdet videre med de numeriske værdier og rette indikatorer for henholdsvis uddannelses- og fattigdomsmålet, omsætning af EU-målsætningerne til nationale mål, identifikation af flaskehalse på EU- og nationalt niveau og med nye integrerede retningslinjer.

På rådsmødet den 25.-26. maj 2010 ventes en drøftelse af de nationale mål for forskning og udvikling i relation til Europa 2020 strategien.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 10/36

2. Baggrund

Lissabon-strategien – EU's strategi for vækst og beskæftigelse – udløber i 2010. En ny EU-strategi for vækst og beskæftigelse til afløsning af Lissabon-strategien er en af de vigtigste sager på EU's dagsorden under spansk formandskab. Det er ambitionen, at strategien i langt højere grad end forgængeren skal levere resultater, der bidrager til, at EU kommer styrket ud af den aktuelle økonomiske og finansielle krise, samt til en styrkelse af EU's langsigtede konkurrenceevne.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevante, da Kommissionens meddelelse først senere vil skulle udmøntes i konkrete retsakter.

5. Formål og indhold

Kommissionen har i sin meddelelse fra 3. marts 2010 foreslået en strategi med fem overordnede, kvantitative EU-målsætninger for 2020. På mødet i Det europæiske Råd den 25.-26. marts blev der opnået enighed om fem EU-mål, der skal være styrende for strategien. På tre områder (beskæftigelse, forskning samt klima/energi) blev der truffet beslutning om konkrete kvantitative EU-mål, hvorimod der på de resterende to områder (uddannelse og social inklusion) blev truffet beslutning om at analysere mulige kvantitative mål frem mod Det europæiske Råd til juni. De fem mål er:

- Beskæftigelsesfrekvensen for de 20-64-årige skal stige fra 69 pct. til 75 pct. Flere kvinder, unge, ældre, lavt uddannede og indvandrere skal integreres bedre på arbejdsmarkedet.

- Målet for investeringer i forskning og udvikling fastholdes på 3 pct. af BNP. Der skal udvikles en mere outputorienteret indikator, der reflekterer intensiteten af forskning og udvikling såvel som innovation.
- EU's eksisterende mål på klima- og energiområdet blev bekræftet. Drivhusgasudledninger skal reduceres med 20 pct. sammenlignet med 1990-niveau, eller 30 pct. under de rette omstændigheder¹, andelen af vedvarende energi ift. det samlede energiforbrug skal stige til 20 pct., og energieffektiviteten skal bevæge sig mod en stigning på 20 pct.
- Uddannelsesniveauerne skal forbedres, navnlig ved at reducere skolefrafaldet og ved at øge den andel af befolkningen, der har afsluttet en videregående uddannelse; under hensyntagen til Kommissionens forslag agter Det europæiske Råd at fastsætte de numeriske værdier for disse mål i juni 2010.
- Fremme social inklusion, navnlig gennem reduktion af fattigdom. Der skal arbejdes videre med at finde de rette indikatorer. Det Europæiske Råd vender tilbage til dette spørgsmål på mødet i juni 2010.

Der var på Det europæiske Råd enighed om, at disse fem EU-mål i en efterfølgende proces skal omsættes til differentierede nationale mål, som afspejler landenes respektive nationale udgangspunkter. Det vil være medlemslandene selv, der fastlægger deres nationale mål i dialog med Kommissionen for at sikre konsistens med EU-målene. Det europæiske Råd skal på sit møde i juni foretage en første vurdering af de indmeldte nationale mål.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 11/36

Kommissionen har som instrument til opfyldelse af de overordnede målsætninger formuleret syv "flagskibsinitiativer", der udpeger tiltag på nationalt og EU-plan. Det fremgår af DER-konklusionerne, at Kommissionen løbende gennem året vil videreudvikle og forelægge Rådet de foranstaltninger, som den foreslår truffet på EU-plan med udgangspunkt i de syv flagskibsinitiativer.

Der var på mødet i Det europæiske Råd tillige enighed om en øget koordinering af de økonomiske politikker gennem en stærkere styring (governance), herunder effektive overvågningsmekanismer. Det gælder bl.a. en bedre timing af rapporteringen om de nationale reformprogrammer og stabilitets- og konvergensprogrammer samt regelmæssige drøftelser i Det europæiske Råd om den økonomiske udvikling og hovedprioriteterne i strategien.

På rådsmødet (konkurrenceevne) den 25.-26. maj ventes der en drøftelse af de nationale mål for forskning og udvikling.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning foreligger ikke, men Kommissionen lægger op til en tæt involvering af Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv konsekvenser for gældende dansk ret.

¹ Som fastlagt i DER-rådskonklusionerne fra den 10.-11. december 2009.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. Udformningen og implementeringen af de konkrete målsætninger vil potentielt kunne have afledte statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Kommissionens meddelelse har ikke været i høring, men har været drøftet i Europa 2020 Kontaktudvalget, hvori indgår interesseorganisationer samt repræsentanter for regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter m.fl. Kommissionens meddelelse blev generelt godt modtaget, både på indholdssiden og vedrørende behovet for en forstærket governancestruktur. Der blev dog også udtrykt ønske om et større fokus på unges svære situation, herunder særligt den stigende ungdomsarbejdsløshed for både højt- og lavtuddannede, samt drenges relativt dårlige uddannelsesniveau. Endelig blev der fremsat ønsker om større fokus på den demografiske udfordring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for Kommissionens meddelelse om en fælles strategi for vækst og beskæftigelse. Udspillet flugter på mange felter fint med danske prioriteter og det danske Europa 2020 høringssvar fra februar 2010 samt non-paper om post Lissabon-strategien fra marts 2009.

I overensstemmelse med tidligere indspil til strategien bakker regeringen op om en ny strategi for vækst og beskæftigelse i EU gennem omstilling til en grøn, videnbaseret og konkurrencedygtig økonomi. Regeringen vil fortsat arbejde for en ambitiøs, fokuseret og forpligtende EU-strategi og støtter op de fem målområder, der blev vedtaget på Det Europæiske Råd i marts (beskæftigelse, forskning/udvikling/innovation, uddannelse, klima/energi og fattigdom/social inklusion).

Regeringen støtter, at der på baggrund af de overordnede EU-mål fastsættes individuelle, nationale målsætninger. Der lægges vægt på, at de nationale mål fastsættes af medlemsstaterne i en frivillig proces med respekt for medlemslandenes nationale kompetencer.

Der er ikke truffet beslutning om indmelding af danske nationale mål, men regeringen overvejer mulige nationale mål på de forskellige områder. Det vil være styrende for regeringen, at der er tale om realistiske, ambitiøse, fagligt velfunderede og dokumenterbare danske mål. Der skal endvidere sikres metode- og talmæssig konsistens mellem EU målsætningerne og de nationale mål forud for en endelig beslutning. Endelig skal målene formuleres i overensstemmelse med rammerne for den økonomiske politik herunder finanspolitikken.

Regeringen overvejer vedrørende forskning et nationalt mål, der er konsistent med globaliseringsaftalen og regeringens arbejdsprogram. For så vidt angår forskning er der som et led i globaliseringsaftalen aftalt, at "de offentlige forskningsbevillinger øges, således at de fra og med 2010 udgør 1 pct. af BNP". Det fremgår af regeringens arbejdsprogram, at "regeringen i 2010-2012 vil efterleve målsætningen om, at det offentlige vil investere 1 pct. af BNP i forskning/udvikling, og at man herefter

vil videreføre det høje ambitionsniveau”. Offentlige investeringer i forskning/udvikling bidrager til at nå et samlet niveau for investeringer i forskning/udvikling i Danmark på 3 pct. af BNP.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forud for Det europæiske Råd den 25.-26. marts var de fleste medlemslande overordnet enige i retningen i Kommissionens meddelelse og hilste den velkommen. De overordnede retningslinjer for strategien blev vedtaget på Det europæiske Råd den 25.-26. marts. I forhold til fattigdom og fremme af social inklusion var der ikke tilslutning til et kvantitativt mål baseret alene på relativ indkomstfordeling. Mange lande ønsker fortsat større klarhed over, hvorledes EU-målene skal omsættes til nationale mål. Der vil frem mod Det Europæiske Råd i juni i EU især blive arbejdet videre med de numeriske værdier og rette indikatorer for henholdsvis uddannelses- og fattigdomsmålet, omsætning af EU-målsætningerne til nationale mål, hvor Det europæiske Råd vil foretage en første vurdering af de nationale mål med henblik på at identificere et eventuelt behov for yderligere indsats. Derudover vil der blive arbejdet med identifikation af flaskehalse på EU- og nationalt niveau, samt med de nye integrerede retningslinjer

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Europa 2020 har senest været forelagt til orientering forud for mødet i Det europæiske Råd den 25.-26. marts 2010

Punkt 4: Udvikling af en bedre styring og organisering af det europæiske forskningsrum: nyt mandat for CREST
KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse af rådsresolution

1. Resumé

Medlemsstaterne vedtog på rådsmødet i maj 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at Europa baseret på en fælles vision 2020 for Det Europæiske Forskningsrum (ERA) skal udvikle en effektiv styring og organisering af ERA. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På Rådsmødet den 1. – 2. december 2008 vedtog alle medlemslandene vision 2020 for ERA. Som et middel til at nå vision 2020 blev der på rådsmødet den 3. december 2009 vedtaget en rådsresolution om forbedret governance af ERA. Rådsresolutionen fastslog, at forbedret governance af ERA og herunder en styrket rolle til medlemsstaterne, er en forudsætning for at nå 2020 visionen for ERA samt målene i Europa 2020. Resolutionen understreger endvidere, at målet med en bedre governance af ERA er at fremme ejerskabet til alle ERA-aktiviteter, programmer og politikker. Endelig lægger resolutionen op til, at styrke medlemsstaternes indflydelse på arbejdet i CREST, som er Ministerrådets rådgivende organ i spørgsmålet om videreudviklingen af ERA. CREST omdøbes i den forbindelse til "European Research Area Committee" (ERAC).

Der lægges op til, at rådet vedtager rådsresolutionen på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

2. Baggrund

Medlemsstaterne vedtog på rådsmødet den 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at EU's medlemslande skal blive enige om en fælles vision 2020 for ERA og på den baggrund udvikle en effektiv styring og organisering heraf. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På baggrund af vision 2020 blev der på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 3. december 2009 vedtaget rådsresolution om forbedret styring og organisering af ERA, der ses som er en forudsætning for at nå målene i visionen. I rådsresolutionen lægger der bl.a. op til, at der skal vedtages et nyt mandat for Ministerrådets rådgivende organ CREST (Scientific and Technical Research Committee) medio 2010. På den baggrund har det spanske EU-formandskab fremlagt forslag til rådsresolution med forslag til nyt mandat for CREST.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det nye trio-formandskab (Spanien, Belgien og Ungarn) fortsætter arbejdet med at sikre fremdriften af "Ljubljana-processen". Første skridt var vedtagelse af visi-

on 2020 for ERA og herefter vedtagelse af rådsresolution om bedre styring og organisering af ERA. Næste skridt er at opnå enighed om et nyt mandat for CREST.

Forslaget til rådsresolution fastslår bl.a. med henvisning til rådsresolutionen om bedre styring og organisering af ERA, at der er behov for styrke rådgivning af ministerrådet i spørgsmål vedrørende videntrekanten. Resolutionen opfordrer herunder de kommende formandskaber til at afholde ministerkonferencer med ERA på dagsordenen. Der lægges endvidere op til at ændre navnet "CREST" til "ERAC" (European Research Area Committee). CREST komiteens arbejdsområde præciseres, herunder at CREST fremadrettet skal rådgive proaktivt og strategisk.

Forslaget til nyt mandat for CREST fastslår dets mere strategiske rolle. Arbejdsområdet opdeles overordnet i tre indsatsområder:

- 1) give strategisk rådgivning til ministerrådet, kommissionen og medlemsstaterne i forsknings- og innovationsspørgsmål, på et tidligere tidspunkt end i dag,
- 2) monitorere udviklingen i ERA med særlig fokus på instrumenter og initiativer, inklusiv rammeprogrammet,
- 3) koordinere og skabe platform for "mutual learning".

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 15/36

Hvad angår organiseringen af CREST lægger formandskabet i sit seneste udkast til rådsresolution op til en konstruktion, hvor formandskabet varetages i en fælles konstruktion med kommissionen og en blandt medlemsstaterne valgt medlemsstat. Dette i modsætning til det nuværende mandat, hvor kommissionen er formand. Formandskabet skal bistås af en styregruppe bestående af formandskabet, rådssekretariatet, en repræsentant for fra hvert land fra den forrige, nuværende og indkommende trio samt op til to medlemsstatsrepræsentanter.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter "Ljubljana-processen", herunder en løbende og konsistent opfølgning på vision 2020 for ERA. Regeringen støtter, at arbejdet med bedre organisering og styring tager udgangspunkt i et tæt samspil mellem alle tre sider af videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation). Regeringen støtter endvidere, at medlemsstaterne skal tage et større ejerskab i organiseringen og styringen af ERA, herunder at CREST skal fokusere sit arbejde på at rådgive Konkurrenceevnerådet og monitorere udviklingen af ERA.

Med hensyn til organiseringen af arbejdet i CREST arbejder Regeringen for en løsning, hvor kommissionen fortsat sikres en central rolle i tilrettelæggelse og fremdriften af arbejdet. Endvidere lægger Regeringen vægt på, at rammerne for organiseringen af arbejdet bliver så enkle som muligt, mens de samtidig bør sikre en kontinuitet og sammenhæng med arbejdet i konkurrenceevnerådet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er efter et længere forhandlingsforløb opnået enighed om selve organiseringen af CREST/ERAC. Kommissionen vil fortsat fungere som formand for CREST/ERAC med en blandt medlemsstaterne valgt viceformand.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne den 1. – 2. marts 2010 (rådsresolution om bedre organisering og styring af ERA).

Punkt 5: Udkast til rådskonklusioner om et innovativt Europa: bidrag fra Konkurrenceevnerådet til det planlagte arbejde med en EU forsknings- og innovationsplanen

KOM-dokument foreligger ikke.

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Det forventes, at der på rådets møde (konkurrenceevne) den 25.-26. maj 2010 vil blive vedtaget rådskonklusioner om et innovativt Europa. Målet med rådskonklusionerne er at give Konkurrenceevnerådets bidrag til kommissionens igangværende udarbejdelse af forsknings- og innovationsplanen. Forsknings- og innovationsplanen ventes vedtaget i september 2010.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd bad på sit møde i december 2008 Kommissionen om at fremlægge en overordnet innovationsplan inden udgangen af 2009. I lyset af den ny struktur i EU-kommission, hvor forskningskommissæren tillige er blevet ansvarlig for innovation, besluttede den ny EU-kommission at udarbejde en forsknings- og innovationsplan. Forsknings- og innovationsplanen forventes fremlagt i september 2010. Det spanske EU-formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner, der skal tjene som Konkurrenceevnerådets bidrag til forsknings- og innovationsplanen. På rådsmødet lægges op vedtagelse af disse rådskonklusioner.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det spanske EU-formandskab har netop fremlagt et sæt rådskonklusioner, der skal fungere som indspil til den kommende forsknings- og innovationsplan. Kommissionen opfordres således til at tage konklusionerne i betragtning ved i udarbejdelsen af den kommende forsknings- og innovationsplan.

Der udpeges fem indsatsområder:

Finansiering: Kommissionen og medlemslandene opfordres til at bane vejen for etablering af lån til at støtte innovative projekter. Private investorer i forskning - og innovation skal bl.a. motiveres til at investere i forskning - og innovation gennem nye tiltag såsom ”innovation funds”. Kommissionen opfordres bl.a. til at undersøge muligheden for at etablere en ”European Alternative Investment Market” orienteret mod innovative virksomheders behov.

Markeder: Offentligt udbud har et uforløst potentiale til at understøtte innovation, og de juridiske barrierer der hindrer fuld udnyttelse af potentialet skal fjernes. Design nævnes bl.a. som en vigtig faktor i forbindelse med bruger dreven innovation.

Governance:

Politikker, programmer og deres relaterede instrumenter skal forenkles. Der bør bl.a. etableres output indikatorer, så effekten af indsatsen bedre kan måles. Udvikling af bedste praksis i medlemsstaterne skal understøttes, med henblik på at inspirere hinanden.

Regionale prioriteter:

Innovation finder mest sted på det lokale niveau. Innovationspolitik skal derfor sikre støtte til små og mellemstore virksomheder på regionalt niveau. Der skal i den forbindelse sikres bedre synergier mellem programmerne (innovationsstøtteprogrammet – CIP, strukturfonde, rammeprogrammerne samt EIT).

Mennesker:

Mennesker er den centrale aktør i innovationsprocessen, hvilket kræver de rigtige kompetencer i forhold til markedets behov. Europas evne til at tiltrække højt kvalificeret arbejdskraft skal styrkes. Mobiliteten i den private og offentlige sektor skal fremmes.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Side 18/36

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for, at rådskonklusionerne anlægger en mere holistisk tilgang, der i højere grad kobler innovation, forskning og uddannelse (videntrekanten). Særligt ud fra den betragtning, at der er tale om Konkurrenceevnerådets indspil til den kommende EU forsknings- og Innovationsplan. Rådskonklusionerne bør således afspejle nogle af de centrale pejlemærker og initiativer, der tillige er fastlagt i Europa 2020 strategien, herunder fokus på at skabe vækst bl.a. ved offentligt/privat samspil og håndtering af store samfundsmæssige udfordringer. Endvidere kan Danmark støtte op om udvikling af output orienterede indikatorer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkastet til rådskonklusioner har endnu ikke været genstand for en reel forhandling. Der forventes imidlertid bred opbakning til en bedre balance mellem forsknings- og innovation samt en mere sammenhængende tilgang til de tre sider i videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation).

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 6: Europa-Kommissionens meddelelse om simplificering af deltagelse i rammeprogrammer

KOM (2010) 187

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

For at kunne opfylde de mål, som er fremsat i Europa 2020-strategien, hvori forskning og innovation er et vigtigt element, herunder tiltrækning af internationalt højt kvalificerede forskere, er der fokus på simplificering af deltagelse i EU's forskningsprogrammer. I det lys har Europa-Kommissionen vedtaget en meddelelse om simplificering af rammeprogrammerne den 29. april 2010. Forud herfor har det spanske EU-formandskab fremlagt forslag til rådskonklusioner.

Europa-Kommissionens meddelelse indeholder følgende forslag til simplificering: 1) et kortsigtet forslag til forbedringer og forenklinger af processer og værktøjer, som Europa-Kommissionen kan gennemføre under det nuværende rammeprogram, 2) forslag til ændringer af regelgrundlaget, som dog fortsat er i henhold til den nugældende omkostningsbaserede støttemodel og 3) forslag til mere vidtrækkende ændringer, så rammeprogrammet for fremtiden skal sigte mod en resultatbaseret forskningsstøtte med anvendelse af udbetaling af engangsydelse.

Det spanske formandskabs forslag til rådskonklusioner forventes at lægge sig tæt op af Europa-Kommissionens meddelelse. Forslaget lægger op til en ny tilgang til deltagelse i rammeprogrammet ved at strømline procedurer, gennem fokusering på kompatibilitet mellem forskellige programmer og instrumenter samt gennem en forbedret tilgængelighed og større gennemsigtighed.

2. Baggrund

Forskning og innovation er et centralt emne i Europa-Kommissionens initiativ 'Europa 2020 – En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst'. Efter Det Europæiske Råds godkendelse af hovedelementerne af strategien på Det Europæiske Råds møde den 25.-26. marts 2010, arbejder Europa-Kommissionen nu for at konkretisere de forskellige flagskibsinitiativer og herunder flagskibsinitiativet "Innovation i EU", hvori målsætningen er "at skabe bedre rammer og finansiering for forskning og innovation, så det sikres, at innovative idéer kan omdannes til nye varer og tjenester, som skaber vækst og beskæftigelse". For at opfylde 2020-strategiens målsætninger er det vigtigt at kunne tiltrække de internationalt bedste forskere, hvorfor adgangen til forsknings- og innovationsinitiativer skal være attraktiv og lettilgængelig.

I sensommeren 2009 foretog Europa-Kommissionen en konsultationsproces med henblik på at indsamle idéer og forslag til forenkling. Europa-Kommissionen har som opfølgning herpå vedtaget meddelelse om simplificering af rammeprogrammerne torsdag den 29. april 2010. Det spanske EU-formandskab har fremlagt forslag til rådskonklusioner, der forventes vedtaget på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Sammenlignet med sine forgængere har det nuværende 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (FP7) afstedkommet en lang række forenklinger. De konkrete tiltag under FP7 har allerede medført en vis nedbringelse af kontraktforhandlingsperioden og en reducere af de administrative byrder forbundet med administrationen af forskningsprojekterne.

På baggrund af blandt andet en høring blandt interessenterne er det dog en erkendelse, at det fortsat er svært at få adgang til forskningsprogrammerne. Således er selve forberedelsen af en ansøgning, især for nytilkomne, fortsat besværlig, forhandlingsperioderne er for lange, procedurerne i forbindelse med et projekts administration er for tunge, og Europa-Kommissionens udbetalinger kan være forsinkede.

Meddelelsen og udkast til rådskonklusionerne har til formål at forenkle det nuværende samt kommende rammeprogrammer yderligere.

Europa-Kommissionens meddelelse

Europa-Kommissionens forslag til yderligere forenklinger er opdelt i tre hovedgrupper.

En første, mere kortsigtet gruppe indeholder forslag til forbedringer og forenklinger af processer og værktøjer, som Europa-Kommissionen kan gennemføre under det nuværende rammeprogram, og som Europa-Kommissionen allerede er startet med at implementere. Herunder arbejder Europa-Kommissionen bl.a. for at:

- udarbejde mere forståelige dokumenter
- sikre adgang til brugervenlige IT-systemer med proces- og onlinehjælp
- optimere processer, der kan reducere tiden fra ansøgningsfristens udløb til indgåelse af endelig aftale (time-to-grant)
- forkorte perioden fra aftaleindgåelse til udbetaling af tilskud (time-to-pay) med flere måneder
- sikre ensartet fortolkning og brug af regler og procedurer på trods af Europa-Kommissionens organisatoriske set-up
- optimere struktur og timing af indkaldelser efter projektforslag

En anden gruppe indeholder forenklingsforslag, der indebærer tidskrævende ændringer af regelgrundlaget; fx grundet behov for at anvende ”Co-decision Procedure”. Forenklingsforslagene er dog fortsat baseret på den nugældende omkostningsbaserede støttemodel. Forslagene omfatter bl.a.

- en større accept af interessenternes normalt anvendte regnskabspraksis
- en større anvendelse af gennemsnitlige personaleomkostninger
- et fælles sæt af grundlæggende principper frem for skræddersyede tilgange for hvert enkelt program og projektype
- frafald af krav til åbning af rentebærende konto samt til tilbagebetaling af renter opnået i forbindelse med udbetaling af prefinansieringsbeløbet

- øget brug af udbetaling af engangsbeløb for så vidt angår personaleomkostninger
- mulighed for udbetaling af engangsbeløb til enkeltmandsfirmaer

En tredje gruppe indeholder langsigtede forslag til mere vidtrækkende ændringer. Således foreslås det, at rammeprogrammet for fremtiden skal sigte imod en resultatbaseret forskningsstøtte med anvendelse af udbetaling af engangsydelser. Dette kræver en grundig definition af de forventede projektergebnater. Europa-Kommissionen foreslår tre tilgange til resultatbaseret forskningsstøtte:

- 1) Projektspecifikke engangsbeløb som vurderes ex-ante. Engangsbeløbet vil blive helt eller delvist betalt på basis af accept omkring det vedtagne resultat.
- 2) Engangsbeløbets størrelse for hvert enkelt projekt er på forhånd bestemt.
- 3) Tillidsbaseret tilgang som medfører, at et engangsbeløb udbetales per projekt uden yderligere kontrol fra Kommission.

Forslagene som nævnt i gruppe to og tre forudsætter ændringer af selve lovgrundlaget i rammeprogrammet for forskning.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Ethvert tiltag til forenkling skal vejes op imod prisen for dets implementering. Simplificering er nært forbundet med EU's forpligtelse til at handle ansvarligt og herunder sikre, at fejlmargen så vidt muligt holdes under 2 %.

Side 21/36

Formandskabets udkast til Rådskonklusioner

Det spanske formandskab lægger med udkast til rådskonklusioner op til en ny tilgang til deltagelse i rammeprogrammet ved at strømline procedurer, fokusere på kompatibilitet mellem forskellige programmer og instrumenter samt forbedre tilgængelighed og gennemsigtighed.

For at nå de ønskede mål skal EU-støtte til forskning og udvikling være guidet af følgende principper:

- *Forenkling*: EU's støtteprogrammer skal baseres på et begrænset antal regler, der er klart definerede og transparente, så behovet for fortolkning og undtagelser reduceres
- *Konsekvens*: På trods af behovet for forskellige instrumenter til de forskellige forsknings- og innovationsaktiviteter skal instrumenterne forsøges harmoniseret
- *Stabilitet og retslig sikkerhed*: En ensartet fortolkning og implementering af regler skal sikres gennem hele rammeprogrammet uanset hvilken af Kommissionens tjenestegrene, der er ansvarlig for programmet
- *Tillidsbaseret tilgang*: Det antages, at modtagerne af EU-ydelser udfører den finansierede aktivitet med den bedst mulige indsats for at opnå de forventede resultater, kombineret med minimalt tilsyn og kontrol for at sikre korrekt brug af offentlig finansiering
- *Resultatorienteret finansiering*: Forsknings- og udviklingsaktiviteter skal finansieres med fokus på resultater og dygtighed med hensyntagen til risikoen ved forskning
- *Generel accept af normal regnskabspraksis*: duplikation af regnskabsførelse skal undgås

- *Interoperabilitet*: Et passende design af instrumenter fra forskellige programmer som støtte til forskning og innovation skal sikres for at opnå komplementaritet og synergieffekt.

Endvidere skal der være øget fokus på problemløsningsorienterede forskningsprojekter, som tillader en større grad af bottom-up, således at industrien og SMV'ere i højere grad kan involveres.

Europa-Kommissionen opfordres til allerede i det nuværende 7. rammeprogram (FP7) at optimere ansøgningsprocessen og forenkle kompleksiteten i antallet af EU-instrumenter.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Meddelelsen og udkast til rådskonklusioner ikke har konsekvenser for gældende dansk ret.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Meddelelsen har ingen direkte konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Side 22/36

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-Specialudvalget for Forskning. Følgende høringssvar er modtaget:

DI finder:

- at en forenkling af rammeprogrammerne og især omkring regnskabspraksis og manglende brug af gennemsnitlige personaleomkostninger er vigtig, da dette har voldt virksomhederne problemer
- at der bør arbejdes for, at fejlmargen forhøjes til mere end 2 pct.
- at meddelelsen ikke tilstrækkeligt imødekommer behovet for en mere åben indgang til midlerne med en større grad af bottom-up, som giver ansøgerne mulighed for at definere projekter og har kvalitet som eneste sorteringsmekanisme
- at forslaget om projektspecifikke engangsbeløb er problematisk, da en for stram målstyring kan betyde, at projekternes mulighed for udvikling og frembringelse af ny viden under forløbet hæmmes

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Europa-Kommissionens meddelelse og det spanske formandskabs udkast til rådskonklusioner velkomne. Regeringen er enig med Europa-Kommissionen i, at en forenkling af procedurerne ved deltagelse i rammeprogrammerne er væsentligt for at kunne tiltrække de internationalt bedste forskere og opfylde Europa 2020-målene og støtter derfor op om en simplificering.

Den danske regering støtter en koordineret og konsekvent indsats for at forenkle procedurerne i forbindelse med deltagelse i rammeprogrammet. Den danske regering er enig i, at brugervenligheden skal sættes i fokus, og at der herunder skal

arbejdes med en yderligere forenkling af regelsættet samt nedbringelse af tidsrummet fra ansøgningsfristens udløb til aftaleindgåelse med Europa-Kommissionen (time-to-grant).

Af hensyn til brugerne af rammeprogrammet mener den danske regering, at det er afgørende at sikre stabilitet i de nuværende regler for deltagelse. Derfor bør forenklingsforslag, der kræver grundlæggende og tidskrævende ændringer i regelgrundlaget først implementeres i det kommende rammeprogram, FP8.

Endvidere støtter den danske regering at udbuddet af forskellige EU-instrumenter med særskilte regler for deltagelse reduceres.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sagen har kun indledningsvist været drøftet blandt medlemslandene.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 7: Næste skridt hvad angår ITER

- Præsentation af meddelelsen

- Udveksling af synspunkter

1. *Resumé*

Den 16. og 17. juni 2010 afholdes der møde i ITER Styrelsesrådet, hvor de syv ITER-parter (EU, USA, Rusland, Japan, Kina, Indien og Sydkorea) skal fastlægge den endelige tidsplan for bygningen af ITER. Da Kommissionen repræsenterer EU (Euratom) i Styrelsesrådet og dermed på mødet i juni, har den brug for et politisk mandat fra Rådet (konkurrenceevne) som holder dets næste møde den 2., - 26. maj 2010.

Kommissionen har den 4. maj 2010 vedtaget en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet med titlen: "ITER status and possible way forward".

Meddelelsen indledes dels med en gennemgang af udviklingen i ITER projektet og dels med begrundelser for de mange foretagne vurderinger af projektet. Man refererer også til rådsmødet den 29. maj 2009, hvor Kommissionen fremlagde en række rammebetingelser (troværdig omkostningsvurdering, realistisk tidsplan og sund management), som skulle sikre projektets succes til acceptable omkostninger og risici. Endvidere nævnes at Rådet i november 2009 bekræftede dets fortsatte støtte til ITER under forudsætning af, at Kommissionens rammebetingelser bliver opfyldt.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 24/36

De to centrale afsnit i meddelelsen er:

- 1. ITER Cost*
- 2. Pre-conditions for sound governance and sustainable financing of ITER*

2. Baggrund

I november 2006 blev den internationale aftale om at bygge ITER i Sydfrankrig (Cadarache) indgået mellem de syv parter (EU, USA, Rusland, Japan, Kina, Sydkorea og Indien). Aftalen, der først trådte i kraft den 24. oktober 2007, var baseret på et Baseline Design fra 2001. Konstruktionen skal overvejende ske via såkaldte "in-kind" bidrag (dvs. færdige delkomponenter til ITER) fra alle syv parter, som har fordelt disse imellem sig.

Da den internationale aftale, som nævnt, var baseret på et 2001-design, blev parterne enige om allerede på det første ITER Styrelsesrådsmøde i november 2006, at der skulle foretages en revurdering (et review) af dette design. Det skulle ske på baggrund af den stedfundne (råvare)prisudvikling i almindelighed og fremkomsten af ny forskning og viden i særdeleshed. Revurderingen blev afsluttet i april 2008 og førte til 80 designændringer, som alle blev skønnet nødvendige og realistiske.

På grund af designændringerne blev man på ITER Styrelsesrådsmødet i juni 2009 enige om at arbejde ud fra en to-fase model. I henhold til første fase skal man have en grundlæggende maskine klar i slutningen af 2018 og en fuldtudviklet maskine medio 2026. Denne arbejdsmodel kaldes "scenarie 1". En opdatering af

omkostningerne ved dette scenarie viste imidlertid, at EU ville have problemer med at levere i henhold til dette scenarie. En årsag til de opståede problemer er, at det er EU, som skal levere en række af de helt centrale dele til ITER meget tidligt i forløbet og inden 2018. Det drejer sig om bygningerne, magneter og dele af det (vacuum) kammer, hvori selve fusionsprocessen skal foregå.

I konsekvens heraf har den europæiske ITER-organisation på anmodning fra Kommissionen udarbejdet et modificeret scenarie 1, hvor man forskyder tidsplanen med 24 måneder.

På ITER Styrelsesrådsmødet i november 2009 kunne man imidlertid ikke acceptere EU's modificerede scenarie, men blev enige om, at den internationale ITER organisation sammen med den europæiske organisation skulle foretage en ny opdatering, hvor man sigtede på en 12 måneders forlængelse. På et møde i Paris den 23. og 24. februar 2010 for lederne af de syv parters nationale ITER organisationer blev der givet tilslutning til en 12 måneders forlængelse med første plasma i slutningen af 2019. Efter dette møde foretog de to organisationer yderligere opdateringer (marts 2010).

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 25/36

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Den endelige tidsplan for konstruktionen af ITER skal fastlægges på det kommende møde i ITER Styrelsesrådet den 16. og 17. juni 2010. Da Kommissionen repræsenterer EU på disse møder, har den brug for et politisk mandat fra rådet.

Til brug herfor har Kommissionen den 4. maj 2010 vedtaget en meddelelse med titler: "ITER status and possible way forward"

Meddelelsen indledes dels med en gennemgang af udviklingen i ITER projektet og dels med begrundelser for de mange foretagne vurderinger af projektet. Man refererer også til rådsmødet den 29. maj 2009, hvor Kommissionen fremlagde en række rammebetingelser (troværdig omkostningsvurdering, realistisk tidsplan og sund management), som skulle sikre projektets succes til acceptable omkostninger og risici. Endvidere nævnes at Rådet i november 2009 bekræftede dets fortsatte støtte til ITER under forudsætning af, at Kommissionens rammebetingelser bliver opfyldt.

De to centrale afsnit i meddelelsen er:

- 1 ITER Cost
- 2 Pre-conditions for sound governance and sustainable financing of ITER

Ad 1:

Det nævnes, at EU/EURATOM's andel af ITER konstruktionsomkostninger baseret på det oprindelige 2001-design var estimeret til 2680 mio. Euro (2008-pri-

ser), hvoraf ”in kind” bidragene (dvs. færdige delkomponenter leveret til ITER) udgør 1735 mio. og ”in cash” bidragene til ITER organisationen 945 mio. Euro.

Derefter refererer man til de seneste omkostningsestimeringer, der er foretaget af den europæiske ITER organisation (F4E) sammen med den internationale ITER organisation (IO) i marts 2010. Ifølge disse udgør F4E’s andel af de samlede konstruktionsomkostninger 6603 mio. Euro (2008-priser). Her nævnes ikke fordelingen mellem ”in-kind” og ”in cash” bidragene, men man tillægger omkostninger på 650 mio. Euro, som ikke har med ITER konstruktionen at gøre. Der er tale om omkostninger til administration af F4E og til udvikling af teknologier efter ITER. Derved kommer man op på samlede omkostninger for F4E på 7253 mio. euro. Da Frankrig skal betale 20 % af konstruktionsomkostningerne – svarende til 1321 mio. Euro – kan det samlede EU/EURATOM bidrag (ekskl. det franske) beregnes til 5932 mio. Euro.

I det tidligere fremsendte materiale fra Kommissionen og F4E har man ikke udskilt den franske andel, men alene talt om EU/EURATOM’s bidrag eller det europæiske bidrag.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Det er de 5,9 mia. Euro, som udgør finansieringsproblemet for hele konstruktionsperioden frem til 2021. Beløbet fordeles med 1,3 mia. Euro for perioden 2007-2011, 2 mia. Euro for årene 2012 og 2013 og 2,6 mia. Euro for perioden 2014-2020. Kommissionen anfører, de 2 mio. euro for årene 2012 og 2013 i løbende priser svarer til 2,1 mia. euro, hvoraf der ifølge meddelelsen er afsat 0,7 mia. euro på de finansielle perspektiver for 2012 og 2013 til formålet. Der resterer derfor et finansieringsbehov på 1,4 mia. euro for 2012 og 2013.

Side 26/36

Ad 2:

Med hensyn til ”sound governance” nævnes, at konsekvenserne af de foretagne evalueringer er, at direktøren for F4E er fratrukket, hvilket også gælder generaldirektøren for IO (nævnes ikke eksplicit), ligesom der vil blive iværksat yderligere tiltag i begge organisationer i forbindelse med governance i almindelighed og management i særdeleshed. (Der nævnes ikke konkrete tiltag i meddelelsen).

Hvad angår ”sustainable financing of ITER” har Kommissionen opgivet tanken om at låne i Den europæiske Investeringsbank – både på det korte sigt (2012 og 2013) og det lange sigt (frem til og med 2021). Man begrundet det med såvel juridiske som økonomiske problemer.

Da Kommissionen heller ikke mener, at finansieringsbehovet kan dækkes ved omprioriteringer i EU-budgettet (”redeployment of existing Union funds”), foreslås, at der enten kommer supplerende finansiering fra medlemslandene (option one) eller at Rådet sætter den øverste grænse for de finansielle perspektiver på et passende niveau (option two).

Option one:

Til dækning af det reelle finansieringsbehov for årene 2012 og 2013 på 1,4 mia. Euro (550 mio. Euro i 2012 og 850 mio. Euro i 2013) foreslår Kommissionen, at

EU-medlemslandene foretager direkte indbetalinger fra EU-medlemslandene², og at betalingerne sker, når de finansielle perspektiver (346 mio. Euro i 2012 og 344 mio. Euro i 2013) overskrideres.

Det fremgår ligeledes, at tilsvarende indbetalinger fra medlemsstaterne må forventes fra 2014 og indtil projektets afslutning. Dog anfører Kommissionen, at man bør overveje mulige mekanismer, der kan øge fleksibiliteten inden for EU-budgettet, og som vil kunne bruges før bidrag fra medlemsstaterne bliver udløst.

Option two:

Kommissionen gør opmærksom på, at selvom Rådet arbejder med den forudsætning, at der ikke kan ændres på det fastlagte loft for den 7-års finansielle ramme (2007-2013), har man tidligere foretaget ændringer. Som regel via en kompensationsmekanisme, som udligner stigninger på et område med reduktioner på andre områder.

Der vil dog være meget begrænsede muligheder for at bruge denne mekanisme for årene 2012 og 2013 (jævnfør også tidligere).

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Efter 2013 vil der imidlertid ifølge Kommissionen være behov for at få fastsat loftet for den finansielle ramme, således at EU kan klare dets forpligtelser i forbindelse med ITER projektet.

Side 27/36

Men uanset hvilken option budget myndighederne foretrækker, vil en bæredygtig løsning kræve en klar finansiell forpligtelse, som garanterer projektets fortsættelse og som forpligter medlemslandene i tilfælde af, at der sker budgetoverskridelser.

Meddelelsen afsluttes med, at Kommissionen appellerer til Rådet og Europa-Parlamentet om at tilvejebringe de ekstra ressourcer, der kræves for at færdiggøre konstruktionen af ITER og at tage en principbeslutning med hensyn til den nødvendige finansiering. Og Kommissionen tilføjer, at det haster med en sådan beslutning på baggrund af dens deltagelse i det næste møde i ITER Styrelsesrådet i midten af juni 2010. Ligeledes siges det, at så snart principbeslutningen foreligger, vil Kommissionen præsentere de nødvendige forslag vedrørende finansieringsbehovene for 2012 og 2013.

Årsager til omkostningsudviklingen for ITER

Da den internationale ITER aftale var baseret på et 2001-design, blev parterne enige om allerede på det første ITER Styrelsesrådsmøde i november 2006, at der skulle foretages en revurdering (et design review). Det skulle ske på baggrund af den stedfundne (råvare)prisudvikling i almindelighed og fremkomsten af ny forskning og viden i særdeleshed. Revurderingen blev afsluttet i april 2008 og førte til 80 designændringer, som alle blev skønnet nødvendige og realistiske. Med hensyn til effekten af de 80 designændringer på EU's andel af omkostningerne kunne Kommissionen på rådsmødet den 25. september 2009 og det uformelle møde den 16. oktober 2009 oplyse, at de foreløbige skøn over de totale

² I stedet for EU-medlemsstater er det mere præcist at sige "F4E-medlemslandene", idet man så også får Schweiz med, som har deltaget i det europæiske fusionsprogram fra starten.

omkostninger for EU var estimeret til at udgøre 5,9 mia. Euro (2008-priser). Til sammenligning tjener, at EU's omkostninger i henhold til det oprindelige 2001-design var estimeret til 2,7 mia. Euro (2008-priser).

På et møde i Paris den 23. og 24. februar 2010 for lederne af de syv parters nationale ITER organisationer blev der givet tilslutning til den opdaterede tidsplan. På EU's foranledning blev projektet forlænget med 12 måneder, hvorefter den grundlæggende maskine vil være klar i november 2019 med et udstyr, som gør det muligt at igangsætte fusionsprocessen. De omkostningsmæssige konsekvenser af tidsplanen er vurderet af IO og F4E i marts 2010. Resultatet heraf er, at EU's andel af de totale konstruktionsomkostninger nu er estimeret til 6,6 mia. Euro (2008-priser). Der er altså sket en stigning i EU's omkostninger fra 5,9 mia. Euro i september 2009 til 6,6 mia. Euro i marts 2010.

Hovedforklaringen på disse 700 mio. Euro i meromkostninger er, at IO har stillet betydeligt større krav til de såkaldte "contingencies" (reserveret til uforudsete omkostninger) på grund af en skønnet større usikkerhed i leveringerne generelt. Der ud over har man ønsket at fremrykke visse leveringer fra 2020 til 2019. Endvidere er man blevet enige om, at det er EU, som skal betale for transporten af leveringerne. Endelig er der kommet omkostninger til "design completion" og visse ekstra direkte investeringer, som er skønnet nødvendige.

Sammenlignet med den tidligere information fra Kommissionen (25. september og 16. oktober 2009) ønsker Kommissionen nu også at tillægge de omkostninger, som F4E anvender på administration og udvikling af andre teknologier efter ITER. Disse ekstra omkostninger udgør i alt 650 mio. Euro, hvorved de samlede omkostninger for F4E bliver 7.253 mio. Euro. (Man havde ikke disse omkostninger i 2001, hvor F4E ikke var etableret).

Bilagstabel: Udviklingen i EU's andel af de samlede konstruktionsomkostninger i henhold til 2001-designet og efter designændringerne – senest estimeret i marts 2010 samt i Kommissionens meddelelse.

<i>Mio. Euro (2008-prices)</i>	Original Cost Estimates (2001-design)	“Political” September 09 (2008-design)	Modified Scenario 1 (Nov. 2009)	Revised Resource Estimates for 2007-20 (March 2010)
European in-kind contributions to ITER	1735	3650	3860	4065
European cash contributions	945	1361	1361	1385
Additional costs for ITER construction		300	490	490
ITER total construction costs (excl. contingencies)	2680	5275	5711	5940
F4E contingency + contingencies to IO		594	413	493 170
ITER total construction costs (incl. contingencies)	<u>2680</u>	<u>5869</u>	<u>6124</u>	<u>6603</u>
Additional technology	513	239	239	239
F4E administration	299	447	447	411
F4E Total construction costs (incl. contingencies)	3494	6655	6810	7253
./. Funding from France (20 %)				1321
F4E cost (excl. France)				5932
./. Funding 7FP (-2011)				1300
./. Financial Perspectives 2012 + 2013 (in current value)				700
= Financial needs 2012 – 2020				3932

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 29/36

Anmærkning: F4E står for den europæiske ITER organisation og IO for den internationale ITER organisation.

Kilde: F4E – marts 2010 og Kommissionens meddelelse af 4.5.2010, COM(2010) 226 final.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Det europæiske budget til finansiering af ITER er ikke og ikke vil blive over-skredet i EU's 7. rammeprogram (2007-2011).

De forventede omkostninger i 2012 og 2013 i forbindelse med bygningen af ITER er skønnet til i alt 2,1 mia. euro. Heraf er der ifølge meddelelsen afsat 0,7 mia. euro på de finansielle perspektiver for 2012 og 2013 til formålet.

Med hensyn til finansiering af det resterende beløb på 1,4 mia. euro i 2012 og 2013 foreslår Kommissionen, at dette beløb dækkes via indbetalinger fra medlemsstaterne. Da Danmarks andel af EU's budget udgør ca. 2 pct. vil beløbet for 2012 og 2013 udgøre ca. 210 mio. kr.

Spørgsmålet om finansiering efter 2013 vil indgå i de kommende drøftelser om de finansielle perspektiver for perioden 2014-2021. Det fremgår endvidere af meddelelsen, at tilsvarende indbetalinger fra medlemsstaterne må forventes fra 2014 og indtil projektets afslutning. Dog anfører Kommissionen, at man bør overveje mulige mekanismer, der kan øge fleksibiliteten inden for EU-budgettet, og som vil kunne bruges før bidrag fra medlemsstaterne bliver udløst.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 30/36

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning (*skal i skriftlig høring*).

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regering har støttet opførelsen af ITER og ønsker, at ITER skal fortsætte på trods af de nuværende vanskeligheder under forudsætning af, at der kan findes realistiske finansieringsmuligheder, sikres en effektiv omkostningskontrol og en realistisk tidsplanlægning for projektet.

Danmark deltager under den forudsætning, at der er behov for alle de energikilder, som er til rådighed, men at de enkelte lande tilrettelægger deres egen energipolitik og vælger de energikilder, de hver for sig ønsker at anvende.

På det foreliggende grundlag kan regeringen ikke støtte de forslag til den fremadrettede finansiering af ITER projektet, som Kommissionen foreslår.

Fra dansk side vil man på denne baggrund opfordre Kommissionen til at undersøge andre løsningsmulighederne for gennemførelsen af ITER projektet, inkl. andre finansiering muligheder, herunder at finde kompenserende besparelser inden for rammen for de finansielle perspektiver.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens meddelelse har ikke været drøftet endnu, men formodning er, at der vil være bred uvilje i forhold til Kommissionens forslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

ITER-sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg senest i Samrådet den 18. november 2010..

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 31/36

Punkt 8: Det europæiske forskningsrums sociale dimension – videnskab mod fattigdom og social udstødelse
KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

2010 er det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Dette har bl.a. foranlediget det spanske formandskab til at fremlægge et udkast til rådskonklusioner, der belyser det europæiske forskningsrums sociale dimension og ikke mindst forskning og udvikling og innovations betydning i forhold til bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

Udkastet til rådskonklusioner lægger således op til, at forskning og udvikling og innovation bør bidrage til at imødekomme de sociale udfordringer, herunder ved at indtænke borgernes og de samfundsmæssige behov og samtidig styrke fokuset på den sociale dimension i udviklingen af det europæiske forskningsrum (ERA).

Det forventes, at rådskonklusionerne kan vedtages på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 32/36

2. Baggrund

2010 er udpeget til det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Der er reelt tale om et et-årigt program, der sigter mod at øge bevidstheden om fattigdom og social udstødelse. Indeværende års fokus sammenholdt med Europa 2020 strategien har foranlediget det spanske formandskab til at fremlægge et udkast til rådskonklusioner, der belyser det europæiske forskningsrums sociale dimension og ikke mindst forskning og udvikling og innovations betydning i forhold til fattigdom og social udstødelse.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det spanske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner med henblik på at understrege forskning og udvikling og innovations væsentlige bidrag i forhold til de samfundsmæssige behov. I den forbindelse understreges, at det europæiske forskningsrum (ERA) kan bidrage til EU's sociale dimension og EU's 2020 strategi, bl.a. ved at udviklingen af ERA også bør tage højde for borgernes behov og den samfundsmæssige efterspørgsel. Hertil understreges EU's beskæftigelses- og uddannelsespolitik og en styrkelse af relevante aktiviteter indenfor forskning og innovation som væsentlige i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

Formandskabet lægger således op til, at ERA's sociale dimension bør omfatte følgende aspekter:

- analysere og identificere hvorledes forskning og innovation mest effektivt kan bidrage til at imødekomme de sociale udfordringer
- understøtte samarbejde mellem forskere, politikere og samfundet generelt

- støtte videnspredning og forbedre adgangen til videnskabelig og teknologisk viden for at styrke dens gennemslagskraft i samfundet generelt
- sikre ERA's formål med at styrke Europas videnskabelige og teknologiske grundlag, promovere konkurrenceevne og bidrage til at imødekomme samfundsmæssige målsætninger
- tage hensyn til kampen mod fattigdom og social udstødelse i EU og internationalt
- Indtænke forskning og udvikling og innovation som komponenter i udviklingssamarbejde og –politik, hvor det giver mening
- Indtænke input fra borgere og samfundet generelt i udviklingen af EU's forsknings- og innovationsdagsorden og i defineringen af prioriteter.

I forhold til udviklingen af ERA anmodes Kommissionen og medlemslandene til at:

- Reflektere over hvilke målsætninger og indikatorer, der kan vurdere arbejdet med ERA's sociale dimension
- overveje muligheder for at øge synligheden af aktiviteter, der omhandler ERA's sociale dimension
- promovere borgeres og samfundets input i udviklingen af strategiske dagsordener for at styrke den videnskabelige interesse i relevante sociale problemer, herunder udvikling og konsolidering af de sociale platforme
- Identificere og udveksle bedste praksis i promoveringen af den sociale dimension i forhold til forsknings- og innovationspolitikker og programmer
- Styrke tværvideenskabelig forskning, der kan genere merværdi
- Promovere fælles forskningssamarbejde med andre lande, særligt udviklingslandene, indenfor områder af fælles interesse, herunder sikre videndeling
- Overveje at afholde EU-formandskabsmøder med fokus på ERA's sociale dimension.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 33/36

Desuden inviteres Kommissionen til at inddrage den sociale dimension i sin regelmæssige rapportering om udviklingen af ERA, herunder foreslå yderligere initiativer, der kan medvirke til at udvikle ERA's sociale dimension.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Generelt finder regeringen den sociale dimension vigtig og deler opfattelsen, at forskning og udvikling og innovation spiller en afgørende rolle i forhold til de

samfundsmæssige udfordringer Europa og verden står konfronteret overfor, herunder ikke mindst kampen mod fattigdom og social udstødelse.

Således kan regeringen støtte, at det belyses, hvorledes det europæiske forskningsrum og dermed forskning og udvikling og innovation indgår som en understøttende funktion for den sociale dimension og dermed bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt har en bredere kreds af medlemslande været overvejende skeptisk i forhold til nytten af disse konklusioner, idet bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse bør ansues som et horisontalt anliggende, hvor forskning og udvikling og innovation er et blandt flere elementer, der bør indgå. Desuden er den sociale dimension heller ikke særskilt knyttet til det europæiske forskningsrum (ERA), men relaterer sig til store dele af EU-samarbejdet generelt. Den samme kreds af lande har fundet, at det væsentligste budskab måtte være at beskrive forskning og udvikling og innovations relevans som en understøttende funktion i forhold til den sociale dimension.

Det spanske formandskab har været beredvilligt til at imødekomme disse synspunkter og har således fremlagt væsentligt reviderede udkast. På den baggrund forventes det, at rådskonklusionerne kan vedtages på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 9: Fremtidig udvikling af det europæiske forskningsrum

KOM dokument foreligger ikke

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Det spanske formandskab har som opfølgning på diverse afholdte arrangementer om aktiviteter, der relaterer sig til udviklingen af det europæiske forskningsrum (ERA), fremlagt udkast til rådskonklusioner.

I den forbindelse opfordres Kommissionen og medlemslandene til at styrke fremdriften i den fortsatte udvikling af ERA, særligt indenfor følgende fremhævede områder: Fælles programlægning; forskningsinfrastruktur; synergi mellem europæiske, nationale og regionale politikker og instrumenter med henblik på at understøtte forskning og innovation; offentlig-private partnerskaber indenfor forskning og innovation; ERA's internationale dimension; Støtte kvinder i forskning; samt Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi.

Rådskonklusionerne forventes at skulle vedtages på rådsmødet den 25.-26. maj 2010.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 35/36

2. Baggrund

Det spanske formandskab har afholdt diverse og forskelligartede arrangementer under sit formandskab, som på den ene eller anden måde relaterer sig til den fortsatte udvikling af det europæiske forskningsrum (ERA). På den baggrund har formandskabet som en opsamling på de områder, som arrangementerne omhandlede, fremlagt et udkast til rådskonklusioner

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det spanske formandskab har som opfølgning på diverse afholdte arrangementer om aktiviteter, der relaterer sig til udviklingen af det europæiske forskningsrum (ERA), fremlagt udkast til rådskonklusioner. I den forbindelse opfordres Kommissionen og medlemslandene til at styrke fremdriften i den fortsatte udvikling af ERA bl.a. indenfor:

- Fælles programlægning, hvor det nuværende arbejde i den nedsatte arbejdsgruppe bestående af højtstående personer fremhæves, samt det fortsatte fremadrettede fokus på fælles programlægning
- Europæisk forskningsinfrastruktur, hvor det fremhæves, at processen i forhold til implementeringen af ESFRI (Det Europæiske Samarbejdsforum for Forskningsinfrastruktur) bør være åben og gennemsigtig, ligesom behovet for en styrket beslutningstagningsproces omkring udvælgelse af placering af infrastrukturanlæg understreges, herunder en styrket inddragelse af relevante interessenter generelt
- Synergi mellem europæiske, nationale og regionale politikker og instrumenter med henblik på at understøtte forskning og innovation, hvor behovet for øget synergi mellem de tre niveauer understreges samt bedre

- samarbejde og koordinering mellem forskellige politikområder, herunder ikke mindst forskning, uddannelse, innovation, beskæftigelse etc. Samtidig understreges vigtigheden af forsknings- og innovationsclusters
- Offentlig-private partnerskaber indenfor forskning og innovation, hvor det hidtidige arbejde med sådanne partnerskaber fremhæves og det fortsatte behov herfor understreges i forhold til at adressere Europas socio-økonomiske udfordringer, herunder ikke mindst inddragelsen af små og mellemstore virksomheder.

Desuden anerkendes de fremskridt i udviklingen af ERA, som har fundet sted indtil nu, ligesom den nye Kommissions fokus på forskning og innovation og disse områders fremtrædende placering i EU 2020 strategien hilses velkommen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Side 36/36

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter den fortsatte udvikling af det europæiske forskningsrum (ERA). Skal Europa blive et førende videnssamfund og indfri målsætningerne i den nye EU 2020 strategi er det vigtigt, at der sikres effektive og anvendelige rammer og instrumenter for globalt konkurrencedygtig forskning og udvikling og innovation for at kunne imødekomme nuværende og fremtidige udfordringer skabt af en stadig mere globaliseret verden.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabets udkast til rådskonklusioner har i den indledende drøftelse kun affødt meget få foreløbige tilbagemeldinger fra medlemslandenes side.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.